

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 68.800/3
van 10 maart 2021

over

een voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest ‘tot wijziging van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn, wat betreft de continuïteit van de dienstverlening van de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn in geval van staking’

Op 2 februari 2021 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest ‘tot wijziging van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn, wat betreft de continuïteit van de dienstverlening van de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn in geval van staking’.

Het voorontwerp is door de derde kamer onderzocht op 2 maart 2021. De kamer was samengesteld uit Wilfried VAN VAERENBERGH, kamervoorzitter, Jeroen VAN NIEUWENHOVE en Koen MUYLLE, staatsraden, Jan VELAERS, assessor, en Annemie GOOSSENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Dries VAN EECKHOUTTE, eerste auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 10 maart 2021.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het voor advies voorgelegde voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest strekt tot de wijziging van het decreet van 31 juli 1990 ‘betreffende het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn’, teneinde in geval van staking een aangepast vervoersaanbod mogelijk te maken.

Met het oog hierop moet bij stakingen een minimumtermijn van acht werkdagen worden gerespecteerd tussen de indiening van de stakingsaanzegging en het begin van de staking (ontworpen artikel 32*bis* van het decreet van 31 juli 1990; artikel 3 van het voorontwerp). De raad van bestuur van de Vlaamse Vervoermaatschappij – De Lijn (hierna: De Lijn) bepaalt, na advies van de ondernemingsraad, welke operationele beroepscategorieën hij essentieel acht om bij een staking een aangepast vervoersaanbod aan de gebruikers te verstrekken. In geval van staking doet De Lijn beroep op de personeelsleden van de essentiële beroepscategorieën die niet deelnemen aan de staking, om het aangepaste vervoersaanbod te organiseren (ontworpen artikel 32*ter*, § 2, van het decreet van 31 juli 1990; artikel 4 van het voorontwerp). Personeelsleden van de essentiële beroepscategorieën moeten uiterlijk tweeënzeventig uur voor het begin van de stakingsdag meedelen of ze al dan niet deelnemen aan de staking. Voor personeelsleden die dat nalaten of die de verklaring niet naleven gelden sancties “conform de toepasselijke regelgeving” (ontworpen artikel 32*ter*, § 3). Er wordt in een aangepast vervoersaanbod voorzien als De Lijn in elke essentiële beroepscategorie over voldoende personeelsleden beschikt (ontworpen artikel 32*ter*, § 4). Personeelsleden mogen geen handelingen stellen die ertoe leiden dat het aangepaste vervoersaanbod wordt verhinderd (ontworpen artikel 32*ter*, § 5).

BEVOEGDHEID

3.1. In zoverre de ontworpen regeling in geval van staking in een aangepast vervoersaanbod voorziet voor het gemeenschappelijk stads- en streekvervoer dat wordt aangeboden door De Lijn, en dit op basis van de beschikbare personeelsleden, kadert het in de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest voor het gemeenschappelijk stads- en streekvervoer (artikel 6, § 1, X, eerste lid, 8°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’).

---

¹ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

3.2. Bij de uitoefening van die bevoegdheid moet de decreetgever er evenwel rekening mee houden dat de regels die tot het arbeidsrecht behoren, een federale aangelegenheid vormen met inbegrip van het collectief arbeidsrecht en de collectieve arbeidsbetrekkingen in de overheidssector, ook die van de gemeenschappen en de gewesten (artikelen 6, § 1, VI, vijfde lid, 12°, en 87, § 5, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980).²

In het licht hiervan rijzen vragen 1) bij de verplichting om bij stakingen een minimumtermijn van acht werkdagen te respecteren tussen de indiening van de stakingsaanzegging en het begin van de staking (ontworpen artikel 32*bis* van het decreet van 31 juli 1990) en de verplichting voor personeelsleden van de essentiële beroepscategorieën om uiterlijk tweeënzeventig uur voor het begin van de stakingsdag mee te delen of ze al dan niet aan de staking deelnemen (ontworpen artikel 32*ter*, § 3, van het decreet van 31 juli 1990), 2) bij de adviesbevoegdheid die aan de ondernemingsraad wordt verleend bij het bepalen van de essentiële beroepscategorieën en het vaststellen van de nadere regels om de intentieverklaringen mee te delen (ontworpen artikel 32*ter*, § 2, eerste en tweede lid, en § 3, vierde en vijfde lid, van het decreet van 31 juli 1990) en 3) bij de bepaling dat personeelsleden die deelnemen aan de stakingsdag, geen loon ontvangen (ontworpen artikel 32*ter*, § 3, achtste lid, van het decreet van 31 juli 1990).

1) De minimale stakingsaanzeggingstermijn van acht werkdagen en de verplichting tot voorafgaande verklaring die op personeelsleden van de essentiële beroepscategorieën rust

3.3.1. De verplichting om bij stakingen een minimumtermijn van acht werkdagen te respecteren tussen de indiening van de stakingsaanzegging en het begin van de staking en de verplichting voor personeelsleden van de essentiële beroepscategorieën om uiterlijk tweeënzeventig uur voor het begin van de stakingsdag mee te delen of ze al dan niet aan de staking deelnemen houdt onmiskenbaar een inmenging in in de uitoefening van de vakbondsvrijheid en van het recht op collectief onderhandelen.³

Uit de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof vloeit evenwel voort dat de grondrechten, zoals het stakingsrecht, niet als een aangelegenheid op zich moeten worden beschouwd, en dat elke overheid bij de uitoefening van haar materiële bevoegdheden ook de uitoefening van grondrechten vermag te regelen.⁴

In zoverre de minimale stakingsaanzeggingstermijn van acht werkdagen en de verplichting tot voorafgaande verklaring die op personeelsleden van de essentiële beroepscategorieën rust, het De Lijn mogelijk moeten maken om te voorzien in een aangepast vervoersaanbod en dat tijdig mee te delen aan de gebruikers, vormen ze een inherent onderdeel van de ontworpen regeling.

---

² Zie adv.RvS 61.553/1 van 3 juli 2017 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 27 april 2018 ‘betreffende de uitzendarbeid in de Vlaamse overheidsdiensten en de lokale besturen’, opmerking 4, *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1515/1, 58; GwH 14 november 2019, nr. 180/2019, B.7.4.

³ Zie GwH 14 mei 2020, nr. 67/2020, B.7. Zie ook opmerking 4.1.

⁴ Zie inzonderheid GwH 25 november 1999, nr. 124/99, B.4.4; GwH 29 november 2000, nr. 124/2000, B.4.2.

Het gegeven dat, zoals uit de memorie van toelichting blijkt, de collectieve arbeidsovereenkomst die thans van toepassing is op de personeelsleden van De Lijn in een minimale aanzeggingstermijn van veertien kalenderdagen voorziet, doet hieraan geen afbreuk. Uit de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof blijkt immers dat, ofschoon de federale overheid bevoegd is om de juridische gevolgen te regelen van de collectieve arbeidsovereenkomsten en van de voorwaarden waaraan de totstandkoming van de overeenkomsten moet voldoen om uitwerking te hebben, het systeem van de collectieve arbeidsovereenkomsten niet verhindert dat de gemeenschappen en de gewesten de aan hen toegewezen aangelegenheden zelf regelen.⁵

3.3.2. Uit de ontworpen regeling vloeit evenwel voort dat als een personeelslid van een essentiële beroepscategorie nalaat om tijdig mee te delen dat het aan de staking zal deelnemen, of als het zijn verklaring om al dan niet aan de stakingsdag deel te nemen niet naleeft, sancties gelden “conform de toepasselijke regelgeving”. Volgens de memorie van toelichting wordt hiermee onder meer “het arbeidsrecht en het tuchtrecht” bedoeld.

Vermits de personeelsleden van De Lijn contractuele personeelsleden blijken te zijn,⁶ moeten ze overeenkomstig artikel 17, 1° en 2°, van de wet van 3 juli 1978 ‘betreffende de arbeidsovereenkomsten’ hun werk zorgvuldig, eerlijk en nauwkeurig verrichten en handelen volgens de bevelen en de instructies die hen worden gegeven. Onverminderd artikel 35 van die wet, kan de niet-naleving van die bevelen en die instructies worden gesanctioneerd overeenkomstig hetgeen dienaangaande in het arbeidsreglement wordt bepaald.

Door de personeelsleden van De Lijn die tot een essentiële beroepscategorie behoren, te verplichten om uiterlijk tweeënzeventig uur voor het begin van de stakingsdag mee te delen of ze al dan niet aan de staking deelnemen, verplichting waarvan de niet-naleving overeenkomstig het arbeidsreglement kan worden gesanctioneerd, lijkt de ontworpen regeling in een bijkomende arbeidsvoorwaarde te voorzien, en bijgevolg het arbeidsrecht te regelen.

3.3.3. In zoverre de verplichting om een minimale stakingsaanzeggingstermijn van acht werkdagen in acht te nemen, niet louter een inmenging inhoudt in de uitoefening van de vakbondsvrijheid en van het recht op collectief onderhandelen, maar een regeling is van het recht op staking zelf, lijkt die verplichting een aspect van het (collectief) arbeidsrecht te regelen, dat onder de bevoegdheid van de federale overheid valt.

3.3.4.1. Maar ook al wordt de minimale stakingsaanzeggingstermijn van acht werkdagen en de verplichting tot voorafgaande verklaring die op personeelsleden van de essentiële beroepscategorieën rust, als een regeling van (collectief) arbeidsrecht beschouwd die tot de bevoegdheid van de federale overheid behoort, dan kan voor die regelingen een beroep worden gedaan op de impliciete bevoegdheden waarover het Vlaamse Gewest beschikt overeenkomstig artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

Op grond van die impliciete bevoegdheden kan de bevoegdheid van een andere overheid worden betreden voor zover zulks noodzakelijk kan worden geacht voor de uitoefening

---

⁵ GwH 15 september 2004, nr. 145/2004, B.7.4.

⁶ Zie het verslag van het Rekenhof ‘over de werving en selectie bij De Lijn’, *Parl.St.* VI.Parl. 2012-13, nr. 37-E/1, 15.

van de eigen bevoegdheid, de aangelegenheid zich tot een gedifferentieerde regeling leent en de weerslag van de betrokken bepalingen op die aangelegenheid slechts marginaal is.⁷

3.3.4.2. Het Grondwettelijk Hof heeft ten aanzien van een gelijkaardige regeling voor de NMBS, weliswaar bij de beoordeling van de verenigbaarheid ervan met de vakbondsvrijheid en het recht op collectief onderhandelen, geoordeeld dat het opnemen van een minimale stakingsaanzeggingstermijn van acht werkdagen noodzakelijk is “om de coherentie te waarborgen van het mechanisme dat de bestreden wet invoert”.⁸ Er is geen reden om aan te nemen dat dit anders zou zijn voor de minimale stakingsaanzeggingstermijn van acht werkdagen waarin het voorontwerp voorziet.

Ook de verplichting tot voorafgaande verklaring voor personeelsleden van de essentiële beroepscategorieën kan als noodzakelijk worden beschouwd, vermits anders De Lijn niet in staat zou zijn om te voorzien in een aangepast vervoersaanbod en dat tijdig mee te delen aan de gebruikers.

3.3.4.3. Er kan ook worden aangenomen dat de aangelegenheid zich leent tot een gedifferentieerde regeling en dat de weerslag van de ontworpen bepalingen op de federale bevoegdheid slechts marginaal is.

Wat het eerste punt betreft, moet de regeling van een aangepast aanbod in geval van staking aangepast kunnen zijn aan de specifieke aard van de sector waarop ze van toepassing is, en dit zodat de inmenging in de uitoefening van de vakbondsvrijheid en van het recht op collectief onderhandelen die uit een dergelijke regeling voortvloeit, evenredig is met het nagestreefde doel.

Wat het tweede punt betreft, moet worden vastgesteld dat de ontworpen regeling slechts stakingen bij een welbepaalde maatschappij betreft, namelijk De Lijn, en dat ze enkel van toepassing is op een beperkt aantal werknemers, te weten de personeelsleden van de operationele beroepscategorieën die essentieel zijn om bij een staking een aangepast vervoersaanbod aan de gebruikers te verstrekken. Bovendien spoort de ontworpen regeling met de vergelijkbare federale regeling die te dezen bestaat voor de NMBS⁹. Ze is ook niet onbestaanbaar met enige federale regeling ter zake. Weliswaar voorziet de wet van 19 augustus 1948 ‘betreffende de prestaties van algemeen belang in vredetijd’ in een regeling om maatregelen, prestaties en diensten te verzekeren teneinde het hoofd te bieden aan zekere vitale behoeften. Zoals de Raad van State, afdeling Wetgeving, eerder al heeft uiteengezet, moet het begrip “vitale behoeften” in die wet evenwel worden begrepen als essentiële diensten, zijnde diensten waarvan de onderbreking het leven, de veiligheid of de gezondheid van (een deel van) de bevolking in gevaar brengt, en als diensten die

---

⁷ Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof, zie bv.: GwH 12 maart 2015, nr. 29/2015, B.11; GwH 21 april 2016, nr. 53/2016, B.92.4.

⁸ GwH 14 mei 2020, nr. 67/2020, B.17.

⁹ Zie de artikelen 114/2 en 153/1, § 3, van de wet van 23 juli 1926 ‘betreffende de NMBS en het personeel van de Belgische Spoorwegen’, zoals ingevoegd bij de artikelen 2 en 4 van de wet van 29 november 2017 ‘betreffende de continuïteit van de dienstverlening inzake personenvervoer per spoor in geval van staking’.

noodzakelijk zijn ingeval van een “acute zware crisis”.¹⁰ De ontworpen regeling van een aangepast vervoersaanbod bij De Lijn in geval van staking betreft evenwel niet diensten die verband houden met de vitale behoeften in de zin van de wet van 19 augustus 1948.

3.3.4.4. Bijgevolg kan worden besloten dat is voldaan aan de voorwaarden om een beroep te doen op de impliciete bevoegdheden.

2) De adviesbevoegdheid van de ondernemingsraad

3.4.1. Het voorontwerp strekt ertoe de ondernemingsraad een dubbele adviesbevoegdheid te geven: enerzijds bepaalt de raad van bestuur van De Lijn, *na advies van de ondernemingsraad*, welke operationele beroepscategorieën hij essentieel acht om bij een staking een aangepast vervoersaanbod aan de gebruikers te verstrekken (ontworpen artikel 32ter, § 2, eerste lid, van het decreet van 31 juli 1990); anderzijds bepaalt diezelfde raad van bestuur, eveneens na advies van de ondernemingsraad, de concrete nadere regels om de intentieverklaringen mee te delen (ontworpen artikel 32ter, § 3, vierde lid, van het decreet van 31 juli 1990).

3.4.2. Het oprichten en het bepalen van de bevoegdheden van de ondernemingsraden is een aangelegenheid die behoort tot het arbeidsrecht, waarvoor overeenkomstig artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 12°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 de federale overheid bevoegd is. Bijgevolg moet de decreetgever voor de voormelde regelingen eveneens een beroep doen op de impliciete bevoegdheden waarover hij beschikt overeenkomstig artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

3.4.3. Het Grondwettelijk Hof heeft ten aanzien van een gelijkaardige regeling voor de NMBS bij de beoordeling van de evenredigheid van een minimale stakingsaanzeggingstermijn van acht werkdagen en van de verplichting tot voorafgaande verklaring die op bepaalde personeelsleden rust in het licht van de vakbondsvrijheid en het recht op collectief onderhandelen onder meer beklemtoond dat de vakorganisaties betrokken zouden worden bij de uitvoering van die regeling. Zo overweegt het Hof:

“Bovendien betreft de wetgever de vakorganisaties bij het bepalen en het uitvoeren van het aangepaste vervoersaanbod. De bestreden wet verleent immers een adviserende rol aan het in artikel 123 van de wet van 23 juli 1926 bedoelde sturingscomité, dat een paritair samengesteld orgaan van vertegenwoordigers van de spoorwegmaatschappijen en van vertegenwoordigers van de vakorganisaties is, voor het bepalen van de essentiële operationele beroepscategorieën (artikel 153/1, § 2, eerste en tweede lid, van de wet van 23 juli 1926) en de concrete nadere regels om de intentieverklaringen mee te delen (artikel 153/1, § 3, derde en vierde lid, van dezelfde wet), zoals in B.11 is vermeld.

---

¹⁰ Adv.RvS 39.942/AV van 18 april 2006 over een voorstel van wet ‘tot waarborging van een minimumdienstverlening in het raam van opdrachten van openbare dienst en taken van algemeen belang’, opmerking 3, *Parl.St.* Kamer 2005-06, nr. 51-604/003, 4-5.

In dat verband dient te worden vastgesteld dat het advies van het voormelde sturingscomité geen louter formele vereiste is. De beginselen van behoorlijk bestuur verplichten de overheid die de auteur van de beslissing is, immers om die op billijke redenen te steunen, hetgeen inhoudt dat zij niet onkundig kan zijn van het advies dat werd gegeven.

In tegenstelling tot hetgeen de verzoekende partijen aanvoeren, houden de in de middelen aangehaalde bepalingen niet in dat de vakorganisaties over een medebeslissingsbevoegdheid met betrekking tot het aangepaste vervoersaanbod in geval van staking moeten beschikken. De wetgever beschikt immers over een beoordelingsmarge met betrekking tot de wijze waarop hij de representatieve werknemersorganisaties wenst te betrekken bij het bepalen en het uitvoeren van het aangepaste vervoersaanbod in geval van staking.”¹¹

Gelet hierop kan worden aangenomen dat, in zoverre met de adviesbevoegdheid van de ondernemingsraad beoogd wordt om de evenredigheid van de ontworpen regeling te verzekeren, die adviesbevoegdheid noodzakelijk is voor de uitoefening van de eigen bevoegdheden van het Vlaamse Gewest.

3.4.4. Er kan ook worden aangenomen dat de aangelegenheid zich leent tot een gedifferentieerde regeling en dat de weerslag van de ontworpen bepalingen op de federale bevoegdheid slechts marginaal is. Zoals hiervoor al is opgemerkt heeft de ontworpen regeling slechts betrekking op een welbepaalde maatschappij, namelijk De Lijn. Bovendien doet de ontworpen regeling geen afbreuk aan en is ze bestaanbaar met de taken waarover de ondernemingsraad beschikt overeenkomstig artikel 15 van de wet van 20 september 1948 ‘houdende de organisatie van het bedrijfsleven’.

3.4.5. Bijgevolg kan ook wat dit punt betreft besloten worden dat is voldaan aan de voorwaarden om een beroep te doen op de impliciete bevoegdheden.

3) De precisering dat personeelsleden die deelnemen aan de stakingsdag, geen loon ontvangen

3.5. In het ontworpen artikel 32ter, § 3, achtste lid, van het decreet van 31 juli 1990 wordt bepaald dat de personeelsleden die aan de stakingsdag deelnemen, geen loon ontvangen voor de duur van de werkonderbreking.

Niet alleen behoort de regeling van het loon van contractuele personeelsleden, zoals die van De Lijn, tot het arbeidsrecht, waarvoor overeenkomstig artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 12°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 de federale overheid bevoegd is, bovendien lijkt ook niet aan de voorwaarden te zijn voldaan om een beroep te doen op de impliciete bevoegdheden. Het gegeven dat een personeelslid dat staakt, geen loon ontvangt vloeit immers reeds voort uit de wet van 3 juli 1978,¹² vermits het loon de tegenprestatie is van de ter uitvoering van een arbeidsovereenkomst verrichte arbeid,¹³ en in geval van staking het personeelslid dat deelneemt

---

¹¹ GwH 14 mei 2020, nr. 67/2020, B.18.5.

¹² Zie *a contrario* artikel 27, § 1, eerste lid, 2°, van de wet van 3 juli 1978.

¹³ Cass. 20 april 1977, RW 1977-78, 1871, concl. Adv.-gen. Lenaerts.

aan de stakingsdag, niet werkt.¹⁴ Bijgevolg kan de precisering dat personeelsleden die deelnemen aan de stakingsdag, geen loon ontvangen, niet als noodzakelijk worden beschouwd voor de uitoefening van de bevoegdheden van het Vlaamse Gewest.

Het ontworpen artikel 32ter, § 3, achtste lid, van het decreet van 31 juli 1990 moet dan ook worden weggelaten uit het voorontwerp. Het volstaat om de precisering dat personeelsleden die deelnemen aan de stakingsdag geen loon ontvangen, op te nemen in de memorie van toelichting.

ALGEMENE OPMERKINGEN

4.1. Zoals vermeld houdt de ontworpen regeling een inmenging in de uitoefening van de vakbondsvrijheid en van het recht op collectief onderhandelen.

Uit de memorie van toelichting bij het voorontwerp blijkt dat de stellers ervan hebben gepoogd om de ontworpen regeling zo nauw mogelijk te laten aansluiten bij een gelijkaardige regeling waarin de wet van 29 november 2017 ‘betreffende de continuïteit van de dienstverlening inzake personenvervoer per spoor in geval van staking’ heeft voorzien ten aanzien van de NMBS. Zo wordt in dezelfde minimale stakingsaanzeggingstermijn van acht werkdagen voorzien en worden personeelsleden van de essentiële beroeps categorieën op dezelfde wijze verplicht om uiterlijk tweeënzeventig uur voor het begin van de stakingsdag mee te delen of ze al dan niet aan de staking deelnemen. Ook de sanctieregeling wanneer personeelsleden die verplichting of hun verklaring niet naleven stemt grotendeels overeen met de federale regeling voor de NMBS.

4.2. Het Grondwettelijk Hof heeft in arrest 67/2020 van 14 mei 2020 geoordeeld dat die federale regeling geen onevenredige inmenging in de rechten van de betrokken werknemers met zich meebrengt, niet in de weg staat aan de sociale dialoog en aan het collectief overleg en de kern van de vakbondsvrijheid en van het recht op collectief onderhandelen niet aantast.¹⁵

Er lijken geen redenen voorhanden te zijn om er in het voorliggende geval anders over te oordelen. Zo moet erop worden gewezen dat het Comité voor de Vrijheid van Vereniging van de Raad van Bestuur van het Internationaal Arbeidsbureau, waarnaar het Grondwettelijk Hof verwijst,¹⁶ niet alleen ten aanzien van de spoorwegen, maar ten aanzien van het (openbaar) personen- en goederenvervoer in het algemeen van oordeel was dat het om een openbare dienst gaat die, zonder essentieel te zijn, toch van primordiaal belang is.¹⁷

---

¹⁴ Zie Cass. 24 december 1979, *JIT* 1981, 52 (een werknemer kan geen aanspraak maken op loon voor de periode gedurende welke hij geen arbeid verricht, zelfs door het feit van de werkgever).

¹⁵ GwH 14 mei 2020, nr. 67/2020, B.19, B.24.4 en B.30.

¹⁶ *Ibidem*, B.6.8.

¹⁷ *La liberté syndicale. Recueil de décisions et de principes du Comité de la liberté syndicale du Conseil d'administration du BIT*, vijfde uitgave (herzien), 2006, 131, nr. 621.

4.3. In het voormelde arrest heeft het Grondwettelijk Hof evenwel geoordeeld dat het onevenredig is om het feit dat een personeelslid zijn intentie om niet aan de staking deel te nemen en, bijgevolg, te werken, niet meedeelt, als een tuchtvergriep te beschouwen.¹⁸

De stellers van het voorontwerp zijn zich hiervan bewust en hebben daarom in het ontworpen artikel 32ter § 3, zesde en zevende lid, van het decreet van 31 juli 1990 enkel in een sanctie voorzien voor personeelsleden die hun intentie om aan de stakingsdag deel te nemen niet tijdig hebben meegedeeld en voor personeelsleden die hun intentieverklaring om al dan niet aan de stakingsdag deel te nemen, niet naleven. In de memorie van toelichting wordt dienaangaande onder meer het volgende gesteld:

“Om die reden voorziet het ontworpen artikel 32ter, §3, zesde lid, dat de personeelsleden van een als essentieel aangemerkte beroepscategorie zich enkel aan een sanctie blootstellen als zij hun intentie om aan de stakingsdag deel te nemen niet binnen de voorziene termijnen kenbaar maken. Zij stellen zich aldus – conform het arrest 67/2020 van het Grondwettelijk Hof – niet bloot aan een sanctie wanneer zij hun intentie om niet aan de staking deel te nemen, en bijgevolg te werken, niet meedelen. Wanneer een personeelslid geen intentie kenbaar maakt binnen de voorziene termijn, betekent dit aldus dat deze persoon zal werken en hier ook rekening mee gehouden kan worden bij het bepalen van het aangepast vervoersaanbod. Als het personeelslid toch deelneemt aan de staking, heeft het zijn intentie om deel te nemen niet kenbaar gemaakt binnen de voorziene termijnen en stelt het zich aldus bloot aan sancties op grond van artikel 32ter, §3, zesde lid.”

4.4. In zoverre de stellers van het voorontwerp er evenwel van uitgaan dat een personeelslid dat niet tijdig meldt dat het deelneemt aan de stakingsdag, “zal werken en hier ook rekening mee gehouden kan worden bij het bepalen van het aangepast vervoersaanbod”, rijst evenwel de vraag waarom personeelsleden moeten meedelen “of ze *al dan niet* aan de stakingsdag zullen deelnemen” (ontworpen artikel 32ter, § 3, eerste lid, van het decreet van 31 juli 1990). Gelet op het vermoeden waarvan de stellers van het voorontwerp uit lijken te gaan, lijkt ermee te kunnen worden volstaan personeelsleden te verplichten tijdig te melden *dat ze zullen deelnemen* aan de stakingsdag. Uit wat voorafgaat blijkt immers dat indien ze dat niet doen, er sowieso wordt van uitgegaan dat ze niet deelnemen aan de stakingsdag en hiermee rekening wordt gehouden bij het organiseren van het aangepaste vervoersaanbod.

4.5. In het licht van het voorgaande kan ook niet worden aanvaard dat *alle* personeelsleden die zich op hun arbeidsplaats aandienen, maar die geen toestemming krijgen om hun dienst uit te voeren, “omdat ze hun intentie om te werken niet hebben meegedeeld”, worden gelijkgesteld met personeelsleden die deelnemen aan de stakingsdag (ontworpen artikel 32ter, § 3, negende lid, van het decreet van 31 juli 1990).

---

¹⁸ GwH 14 mei 2020, nr. 67/2020, B.25.

Volgens de memorie van toelichting “[w]orden beschouwd als personeelsleden die geen intentieverklaring hebben afgelegd: zowel de personeelsleden die hun intentie om te werken niet kenbaar hebben gemaakt als de personeelsleden die verklaard hebben niet te zullen werken en zich toch op het werk aanbieden. Personeelsleden die geen intentieverklaring hebben afgelegd kunnen uitzonderlijk toch toestemming krijgen om hun dienst uit te voeren. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als er een lege plek moet opgevuld worden, omdat een personeelslid dat zijn intentie om te werken kenbaar had gemaakt, niet aanwezig is op de arbeidsplaats en vervangen moet worden.”

Vermits evenwel, zoals uit opmerking 4.3 blijkt, er bij de organisatie van het aangepaste vervoersaanbod wordt van uitgegaan dat een personeelslid dat niet tijdig zijn intentieverklaring meedeelt, zal werken, lijkt er dan ook geen reden om het geen toestemming te geven om zijn dienst uit te voeren, en om in de mogelijkheid te voorzien dat het wordt gelijkgesteld met een personeelslid dat deelneemt aan de stakingsdag.

Bijgevolg moet het toepassingsgebied van de in het ontworpen artikel 32*ter*, § 3, negende lid, 2°, van het decreet van 31 juli 1990 bepaalde regeling worden beperkt tot personeelsleden die hun intentie om te staken hebben meegedeeld. Bovendien moet in die bepaling nader worden gepreciseerd op grond waarvan die toestemming om hun dienst uit te voeren al dan niet zal worden verleend, namelijk als dat alsnog nodig zou blijken om het aangepaste vervoersaanbod te kunnen realiseren.

5. Uit het advies van de Mobiliteitsraad van Vlaanderen blijkt dat omtrent de ontworpen regeling nog sociaal overleg met de representatieve vakorganisaties aan de gang is.

Indien de aan de Raad van State voorgelegde tekst ten gevolge van dat overleg nog wijzigingen zou ondergaan vooraleer hij bij het Vlaams Parlement wordt ingediend, moeten de gewijzigde of toegevoegde bepalingen, ter inachtneming van het voorschrift van artikel 3, § 1, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, aan de afdeling Wetgeving worden voorgelegd.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 3

6. In de inleidende zin van artikel 3 schrijve men “het laatst gewijzigd bij het decreet van 26 april 2019” (in plaats van “29 maart 2019”).

Hetzelfde geldt voor de inleidende zin van artikel 4.

Artikel 4

7. In het ontworpen artikel 32*ter*, § 3, derde lid, van het decreet van 31 juli 1990 moet het woord “definitief” worden weggelaten. Uit het vervolg van die bepaling blijkt immers dat bij een staking van verschillende dagen personeelsleden hun intentieverklaring kunnen wijzigen.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Annemie GOOSSENS

Wilfried VAN VAERENBERGH